

ลองกอง

กรมส่งเสริมการเกษตร

สารบัญ

	หน้า
ลักษณะทั่วไป	1
พันธกิจส่งเสริม	1
การปลูก	2
การดูแลรักษา	3

เรียบเรียง

สุนันทา พ่วงเสมา

กลุ่มส่งเสริมการผลิตไม้ผล

ส่วนส่งเสริมการผลิตไม้ผล ไม้ยืนต้น และยางพารา

สำนักส่งเสริมและจัดการสินค้าเกษตร

จัดทำ

กลุ่มสื่อส่งเสริมการเกษตร

ส่วนส่งเสริมและเผยแพร่

สำนักพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยี

ลองกอง

ลักษณะทั่วไป

ลองกอง เป็นไม้ผลยืนต้นขนาดกลาง เจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้ดีในเขตที่มีสภาพอากาศร้อนชื้น ลองกองเป็นพืชที่ชอบร่มเงาและไม่ชอบลมแรง อุณหภูมิที่เหมาะสมอยู่ในช่วง 25-30 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์ของอากาศสูงประมาณ 75-85 % ดินควรมีค่าความเป็นกรดเป็นด่าง (pH) ประมาณ 5.5-6.5 และที่สำคัญควรปลูกในพื้นที่ที่มีแหล่งน้ำเพียงพอตลอดช่วงฤดูแล้ง

พันธุ์ส่งเสริม

พันธุ์พื้นเมือง (เกสรตัวผู้ของดอกลองกองส่วนใหญ่จะเป็นหมัน เมล็ดจึงเจริญจากเนื้อเยื่อของต้นแม่โดยไม่ได้รับการผสม แต่มี

งานวิจัยที่พบเกษตรกรผู้ที่ไม่เป็นหมัน จึงอาจมีโอกาสดูแลแปลงจะผสม
เกสรได้บ้างแต่ก็เป็นส่วนน้อย ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าการปลูกลองกอง
ด้วยเมล็ดส่วนใหญ่จะไม่กลายเป็นพันธุ์)

การปลูก

การเตรียมดิน สำหรับที่ดอนควรมีการไถพรวน และปรับพื้นที่ อาจ
ต้องมีการไถระเบิดดินดาน ในกรณีพบชั้นดินดานใน
บริเวณดังกล่าว ซึ่งขณะทำการไถพรวนจึงสามารถ
ทำการปรับสภาพความเป็นกรดต่างของดิน หรือใส่
ปุ๋ยคอกลงไปไถครวเดียวกันเลย แต่ถ้าเป็นพื้นที่
ราบอยู่แล้วควรไถกำจัดวัชพืชเพียงอย่างเดียว แล้ว
ตากดินทิ้งไว้ 10-15 วัน

การเตรียมต้นกล้า ต้นกล้าที่นำมาปลูกลงแปลงควรมีอายุตั้งแต่ 1 ปี
ขึ้นไป อยู่ในสภาพที่แข็งแรงสมบูรณ์ ระบบรากดี ไม่
ขาดอินถุ แต่ถ้าจะใช้ต้นกล้าขนาดใหญ่ก็ให้ตัดดิน
และรากที่ขาดหรือพันตรงกันถุออก และต้องมีใบ
ยอดคู่สุดท้ายแก่เต็มที่แล้ว ไม่ควรนำต้นที่กำลังแตก
ใบอ่อนไปปลูก ก่อนปลูกควรเตรียมต้นกล้าให้พร้อม
กับสภาพแวดล้อมในแปลงปลูก โดยค่อยๆ งดน้ำ
และปุ๋ย พร้อมกับค่อยๆ เพิ่มแสงให้มากขึ้นทีละน้อย

วิธีการปลูก

ทำได้ทั้งการขุดหลุมปลูกซึ่งเหมาะกับพื้นที่ค่อนข้างแล้งและยังไม่มีกรวางระบบน้ำไว้ก่อนปลูก วิธีนี้ดินในหลุมจะช่วยเก็บความชื้นได้ดีขึ้น แต่ถ้ามีฝนตกชุกน้ำข้างรากเน่าและต้นตายได้ง่าย ส่วนการปลูกโดยไม่ต้องขุดหลุม (ปลูกแบบนั่งแท่นหรือยกโคก) เหมาะกับพื้นที่ฝนตกชุก วิธีนี้การระบายน้ำดี น้ำไม่ขังโคนต้น แต่ต้องมีการวางระบบน้ำไว้ก่อนปลูก และที่สำคัญต้องเตรียมพื้นที่ให้มีร่มเงาและมีความชุ่มชื้นเพียงพอก่อนลงมือปลูกลองกอง

ระยะปลูก

4 x 6 เมตร จำนวนต้นต่อไร่ประมาณ 60 ต้นต่อไร่

การดูแลรักษา

การให้น้ำ

ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอช่วงเจริญทางใบ และงดให้น้ำช่วงปลายฝน ต้นลองกองที่มีใบแก่และสมบูรณ์ทั้งต้นผ่านสภาพแล้งติดต่อกันนาน 40-50 วัน จะแสดงอาการขาดน้ำ (ใบสลด) ให้กระตุ้นการออกดอกโดยการให้น้ำปริมาณมากทันที ประมาณ 850-1,000 ลิตร/ต้น จากนั้นให้หยุดดูอาการ 7-10 วัน เมื่อพบว่าตาดอกเริ่มยี่ดตัวเป็นช่อดอกขนาดสั้นอย่างสม่ำเสมอตามกิ่งและลำต้น ก็เริ่มให้น้ำตามปกติ ประมาณ 80-110 ลิตร/ต้น/วัน เพื่อกระตุ้นการเจริญของช่อดอก

แต่ถ้าให้น้ำเต็มทีไปแล้วไม่พบการพัฒนาของตาดอก ให้หยุดการให้น้ำทันที แล้วปล่อยให้ลองกองกระทบ แล้งจนต้นแสดงอาการขาดน้ำแล้วจึงให้น้ำปริมาณ มากอีกครั้ง และถ้าพบว่ามีการแตกใบอ่อนแทนการ พัฒนาของตาดอกแสดงว่าให้น้ำมากเกินไป ต้อง ปล่อยให้ใบอ่อนพัฒนาเป็นใบแก่แล้วจัดการน้ำซ้ำ เช่นเดิมอีกครั้งหนึ่ง ลองกองมีความต้องการน้ำ อย่างสม่ำเสมอและเพียงพอ ทั้งช่วยยืดตาดอกและ ช่วงพัฒนาการของผล มิฉะนั้นช่อดอกจะสั้นกว่าปกติ ผลอ่อนจะหลุดร่วงมาก ช่อผลและผลลองกองชะงัก การเจริญ ช่วงวิกฤติที่สุด คือช่วงที่เปลือกกำลัง เปลี่ยนสีจากเขียวเป็นเหลือง ถ้าฝนตกหรือได้รับน้ำ ในปริมาณมากอย่างกระทันหันเปลือกผลจะแตก

การใส่ปุ๋ย

1. เพื่อบำรุงต้นหลังจากเก็บเกี่ยวและตัดแต่งกิ่งแล้ว ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ 20-50 กิโลกรัม/ต้น และปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 ประมาณ 1-3 กิโลกรัม/ต้น
2. เพื่อส่งเสริมการออกดอก (ช่วงปลายฝน) ปุ๋ยเคมี สูตร 8-24-24 หรือ 9-24-24 จำนวน 2-3 กิโลกรัม/ต้น

3. เพื่อบำรุงผล (ใส่ในช่วงที่ตาดอกกำลังยึดตัว) ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 จำนวน 2-3 กิโลกรัม/ต้น
หมายเหตุ ปริมาณการใส่ปุ๋ยปรับตามขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางทรงพุ่มต้น

การปฏิบัติอื่นๆ

1. การเตรียมสภาพต้นให้พร้อม ควรตัดแต่งกิ่งและใส่ปุ๋ยและให้น้ำตามคำแนะนำเพื่อให้ต้นลงกองสมบูรณ์และมีอาหารสะสมเพียงพอต่อการออกดอก และต้องหมั่นตรวจสอบและป้องกันกำจัดหนอนชอนใต้ผิวเปลือกลงกอง
2. การจัดการเพื่อเพิ่มปริมาณและปรับปรุงคุณภาพผลผลิต ปัญหาสำคัญคือปริมาณช่อดอกและช่อผลมีมากเกินไป จำนวนผลต่อช่อแน่นเกินไป ทำให้ผลเจริญเติบโตช้าและผลร่วงและการที่ลงกองมีการแตกใบอ่อนในช่วงพัฒนาการของผล ทำให้อาการสะสมในต้นมีไม่พอ เกิดปัญหาผลร่วง จึงควรมีการจัดการดังนี้

- การตัดแต่งช่อดอก/ช่อผล ในขณะที่ช่อดอกกำลังยึดตัว (อายุ 3-5 สัปดาห์) ให้ตัดแต่งช่อดอกที่ออกเป็นกระจุกให้เหลือ 1 ช่อต่อ 1 จุด และให้เลือกตัดช่อที่อยู่บนกิ่งเล็ก ช่อที่ชี้ขึ้น ช่อที่สั้นไม่สมบูรณ์ คงเหลือจำนวนช่อดอกบน

ต้นมากกว่าที่จะเอาไว้จริง เพราะจะต้อง
ตัดแต่งข้อผลอีกครั้ง หลังจากที่ได้ติดผลแล้ว
ประมาณ 2-3 สัปดาห์ ให้ตัดข้อผลที่ผลหลุด
ร่วงมาก ข้อผลที่เจริญช้าและข้อที่อยู่ใน
ตำแหน่งไม่เหมาะสมทิ้งไปและควรพิจารณา
ตัดปลายข้อผลออกด้วยเพื่อให้ผลสุกและมี
คุณภาพสม่ำเสมอใกล้เคียงกันภายในข้อ รวมทั้งให้
ตรวจสอบดูภายในข้อผลด้วย ถ้าพบผลแตก
ให้เขี่ยออกเพื่อป้องกันปัญหาเชื้อรา โดยไม่
ต้องกลัวว่าจะมีช่องว่างเกิดขึ้นเพราะผลที่อยู่
ใกล้เคียงจะขยายขนาดขึ้นมาแทนที่จนเต็ม
ทำให้ได้ข้อผลที่มีผลโตสวยงามขายได้ราคาดี

- การตัดแต่งกิ่งอ่อนใบอ่อน ในช่วงเดียวกับที่
ตัดแต่งดอก/ผล ให้ทำการตัดแต่งกิ่งกระโดงที่
แตกในทรงพุ่มด้วยเพื่อลดการแย่งอาหาร
ระหว่างกิ่งเหล่านั้นกับช่อดอก/ข้อผล

- การให้อาหารเสริมทางใบช่วงแตกใบอ่อน โดย
ฉีดพ่นอาหารเสริมสูตรทางด่วนซึ่งจะช่วยให้มี
อาหารเพียงพอที่จะเลี้ยงทั้งผลและใบอ่อน
หรือการฉีดพ่นปุ๋ยทางใบสูตร

7-13-34+12.5 Zn จะเร่งให้ใบแก่เร็วขึ้น

- การป้องกันกำจัดเชื้อราและฝีเสื้อมวนหวาน ในช่วงสัปดาห์ที่ 7-9 ผลลองกองจะขั้บสารน้ำตาลออกจากผิวเปลือก ต่อมาในสัปดาห์ที่ 10 ผิวเปลือกจะเปลี่ยนสีและผลเริ่มนุ่มให้เตรียมการแก้ไขปัญหาราดำและฝีเสื้อมวนหวาน
- การจัดการเสริมอื่นๆ เพื่อช่วยลดปัญหาผลร่วงและผลแตก โดยการฉีดพ่นข้อผลด้วยสารละลายแคลเซียมคลอไรด์ 250 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร เมื่อติดผลได้ 2 สัปดาห์ และฉีดพ่นซ้ำทุก 2 สัปดาห์ ติดต่อกันจนผลเริ่มเปลี่ยนสี (สามารถฉีดพ่นร่วมกับสารป้องกันกำจัดเชื้อรา)

การป้องกัน

1. **หนอนซอนใต้ผิวเปลือก** ให้เลี้ยงศัตรูธรรมชาติ เช่น มดง่าม และปล่อยให้มีกิ่งก่าอาศัยอยู่ในสวน งดการพ่นสารเคมีกำจัดวัชพืช ให้ตัดหรือตายหญ้าแทน เพื่อจะได้ไม่ทำลายศัตรูธรรมชาติ แต่ถ้าพบหนอนระบาดให้ฉีดพ่นไล่เดือนฝอย โดยต้องทำในช่วงที่อากาศมีความชื้นสูง
2. **ฝีเสื้อมวนหวาน** ให้ใช้เหยื่อพิษ เช่น สับปะรดจุ่มสารคาร์บาริลเกี่ยวลวดแขวนไว้ในทรงพุ่ม
3. **แมลงวันทอง** ติดตั้งกับดักใช้สารล่อเมทิลยูจินอลหรือใช้เหยื่อพิษ เช่น ยีสต์โปรตีนไฮโดรไลซิส

400-800 ซีซี ผสมมาลาไรออน 60-80 ซีซี/น้ำ
20 ลิตร ฉีดพ่นเป็นจุดๆ ในทรงพุ่ม

4. **โรคราดำ** ป้องกันกำจัดแมลงพาหะของราดำด้วย
เมธิดาไรออน หรือ มาลาไรออน ควบคู่กับการ
ฉีดพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดเชื้อรา
5. **โรคผลเน่า** ป้องกันโดยเชี่ยผลที่แตก/เน่าออก
จากข้อ ป้องกันการเน่าลาม และฉีดพ่นสาร
เบนโนมิล หรือโรอะเบนดาโซล

การเก็บเกี่ยว

หลักสำคัญ คือต้องเก็บเกี่ยวในวัยที่ถูกตัด เพราะ
ลองกองเป็นไม้ผลที่ไม่สามารถนำไปบ่มให้สุกเหมือน
มะม่วง กัลย หรือทุเรียน การเก็บเกี่ยวที่เร็วเกิน
ไปลองกองจะยังมีรสเปรี้ยว การเก็บเกี่ยวที่ช้าเกิน
ไปผลจะหลุดร่วง ซึ่งลองกองในต้นเดียวกันจะสุกไม่
พร้อมกัน จึงควรเลือกเก็บเกี่ยวเฉพาะช่อที่สุกพอ
เหมาะเท่านั้น โดยพิจารณาได้จาก

1. **สีผลของเปลือก** จะเปลี่ยนจากสีเขียวเป็นสีเขียว
อมเหลือง และมีสีเหลืองมากขึ้น ระยะเวลาที่เหมาะสม
ต่อการเก็บเกี่ยวคือหลังจากผลเริ่มเปลี่ยนสี
ประมาณ 15-25 วัน

2. **กลีบเลี้ยงและก้านช่อผล** เปลี่ยนสีเขียวสด เป็นสี
น้ำตาล

3. การชิม โดยให้ชิมผลที่อยู่ปลายช่อซึ่งจะสุกซ้ากว่าตอนบนของช่อ กว่าผลสุกจะมีรสชาติหวานหอมและเนื้อเปลี่ยนสีจากสีเขียวชุ่นเป็นขาวใส
4. สังเกตการอ่อนตัวของผล โดยบีบเบาๆจะพบว่าผลนิ่มลง

อุปกรณ์ที่ใช้ในเก็บเกี่ยว ได้แก่

1. ตะกร้าสำหรับเก็บผลลงกองบนต้น
2. เชือกไนล่อน และขอเกี่ยวตะกร้าซึ่งทำด้วยลวด ขนาด 2 หุน
3. กรรไกรปากแหลม
4. บันได สำหรับเก็บผลที่อยู่ปลายกิ่ง
5. ตะกร้าพลาสติก ขนาด 20-25 กก.

วิธีการเก็บเกี่ยว

1. สอดกรรไกรไปในช่องระหว่างโคนช่อกับกิ่ง แล้วตัดช่อผลที่ละช่อ ถ้าผลลงกองอัดแน่นกับกิ่ง ควรปลิดผลบริเวณโคนช่อออกเพื่อให้เกิดช่องว่างสำหรับสอดกรรไกร
2. นำช่อผลที่เก็บเกี่ยวแล้ววางไว้ที่ร่ม
3. คัดแยกช่อผลที่มีขนาดและคุณภาพบรรจุในตะกร้าพลาสติก

ผลลองกองมีอายุเก็บรักษาสั้นมาก เพราะผลหลุด
ร่วงออกจากช่อ และจะเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล 6-8 วัน
แต่ถ้าใช้แผ่นฟิล์มยืด และเก็บรักษาไว้ที่อุณหภูมิ 17
องศาเซลเซียส เก็บได้นานถึง 20-30 วัน

